বিন্দু বিমর্শ
Bindu Bimarsha
ISSN NO:. 3049-2807(O)
ଦ୍ୱିତୀୟ ଅଙ୍କ, ପ୍ରଥମ ସଂଖ୍ୟା ॥ ଜାନୁଆରୀ - ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୦୨୬
VOLUME NO: II, ISSUE NO: I ॥ JANUARY-MARCH 2026

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସରେ ଖଳଚରିତ୍ର : ଏକ ଅଧ୍ୟୟନ

ରୋଜାଲିନ୍ ଜେନା
ଗବେଷିକା, ସ୍ନାତକୋତ୍ତର ଓଡ଼ିଆ ଭାଷା ଓ ସାହିତ୍ୟ ବିଭାଗ

ARTICLE NO: BB-II-I-2026-02

ORC ID: 0009-0000-0068-8771
DOI: 10.64647/bb.vol.2.issue.1.2026.2
E-Mail: jrojalin09@gmail.com
Review Status: Double-Blind Peer Reviewed
Language of the Article: Odia
Type of Article: Research Article
Submission Date: 17-09-2025
Publication Date: 14-01-2026

ABSTRACT ॥ ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ସାର

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା ଓଡ଼ିଆ କଥା ସାହିତ୍ୟରେ ଜଣେ ବାସ୍ତବବାଦୀ ଲେଖକ ଭାବେ ସୁନାମ ଅର୍ଜନ କରିଛନ୍ତି। ସେ ତାଙ୍କର ସୃଷ୍ଟିରେ ଚରିତ୍ର ଗୁଡିକର ସକାରାତ୍ମକ ଦିଗ ଦର୍ଶାଇବା ସହ ନାକରାତ୍ମକ ଦିଗଟିକୁ ମଧ୍ୟ ସ୍ପଷ୍ଟ ଦର୍ଶାଇଛନ୍ତି । ସାମ୍ପ୍ରତିକ ସାହିତ୍ୟ ଜଗତରେ ଅନେକ ଲେଖକ ତାଙ୍କ ଲେଖାରେ ସ୍ଥାନିତ ଚରିତ୍ର ଗୁଡିକର ଆଲୋକିତ ଦିଗଟିକୁ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଇ ଅନ୍ଧକାର ଦିଗଟିକୁ ଅଣଦେଖା କରି ଚରିତ୍ର ମହତ୍ତ୍ୱ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଶ୍ଳେଷଣ କରୁଥିବା ବେଳେ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା ତାଙ୍କ ଲେଖାରେ ଉଭୟ ସକାରାତ୍ମକ ଓ ନକାରାତ୍ମକ ଚରିତ୍ର ଗୁଡିକର ପ୍ରକୃତି ଓ ପ୍ରବୃତ୍ତି ଉପରେ ଗୁରୁତ୍ୱାରୋପ କରିଛନ୍ତି । ସେ ତାଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସରେ ଥିବା ଚରିତ୍ର ଗୁଡିକର ଭଲ ଗୁଣ ସହ ଖରାପ ଗୁଣ କୁ ଦର୍ଶାଇବା ସହ ଚରିତ୍ରର ଚିନ୍ତା - ଚେତନା, ଆଚରଣ - ଉଚ୍ଚାରଣ ରେ ଥିବା କ୍ରୁରତାକୁ ପ୍ରକାଶ କରିଛନ୍ତି ଖଳ ଚରିତ୍ର ଦ୍ୱାରା । ସାଧାରଣତଃ ପରପୀଡକ , ହିଂଶୁକ , କାମୁକ ,ଲମ୍ପଟ୍, ପରଶ୍ରିକାତର ଅସାମାଜିକ ବ୍ୟକ୍ତି ସତ୍ତଗୁଡ଼ିକ ଖଳ ଚରିତ୍ରର ଅନ୍ତର୍ଭୁକ୍ତ । ଖଳ ଚରିତ୍ରର ପ୍ରବୃର୍ତ୍ତିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହେଇ ନିଜର କ୍ରୁର ମାନସିକତା ଦ୍ୱାରା କିପରି ସମାଜରେ ବିଶୃଙ୍ଖଳା ସୃଷ୍ଟି କରିବାରେ ମୁଖ୍ୟ କାରଣ ସାଜୁଛି ତାର ଅନୁରୂପ ଚିତ୍ର ଉକ୍ତ ସନ୍ଦର୍ଭରେ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ।

ମୂଳ ଶବ୍ଦ: ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରା, ଉପନ୍ୟାସ , ଅପରାଧୀ , ଖଳ ଚରିତ୍ର , ଶଠତା , ଦଣ୍ଡ , ଜେଲ୍ , ପାପ , ସ୍ୱାର୍ଥ , ମାନସିକତା , ପ୍ରବୃତ୍ତି , ପଶୁତ୍ୱ ।

ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟର ଆରମ୍ଭରୁ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷପାଦ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଦୃଷ୍ଟି ନିକ୍ଷେପ କଲେ ଦେଖାଯାଏ ଯେ ପ୍ରାୟ ପ୍ରତ୍ୟେକ ସୃଷ୍ଟି ରାଜା ,ରାଣୀ , ରାଜପୁତ୍ର ,ରାଜକନ୍ୟା ତଥା ନାନା ଦେବା ଦେବୀ ଚରିତ୍ର ଆଧାରରେ ପରିପୃଷ୍ଟ । କିନ୍ତୁ ଊନବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀର ଶେଷ ପାଦରୁ ଓଡ଼ିଆ ସାହିତ୍ୟରେ ସାଧାରଣ ମଣିଷର ଚରିତ୍ର ଦେଖିବାକୁ ମିଳିଲା । ଏହି କାଳଖଣ୍ଡରୁ ଏଯାବତ୍ ସ୍ରଷ୍ଟା ମାନବ ଚରିତ୍ର ତଥା ତାର ପ୍ରବୃତ୍ତି କୁ ସାହିତ୍ୟରେ ରୂପାୟନ କରିବାରେ କଥା ସାର୍ଥକତା ଅର୍ଜ୍ଜନ କରିଛି ।

ଆଦିମ କାଳରୁ ସ୍ରଷ୍ଟା ନିଜର ସୃଷ୍ଟିରେ ଦୁଇଟି ବିପରୀତଧର୍ମୀ ଚରିତ୍ରକୁ କେନ୍ଦ୍ରକରି ସାହିତ୍ୟ ସର୍ଜନା କରିଆସୁଥିଲେ । ସୃଷ୍ଟିରେ ସ୍ୱର୍ଗ ଓ ନର୍କର ପରିକଳ୍ପନା କଲା ଭଳି ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର ଓ ଖଳଚରିତ୍ରର ଅବତାରଣା କରାଯାଇଛି । ଯେଉଁ ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସୁଗୁଣ ସମ୍ପନ୍ନ ତାକୁ ସାଧାରଣତଃ ମୁଖ୍ୟ ଚରିତ୍ର କୁହାଯାଉଥିବା ବେଳେ ଦୁର୍ବୃତ୍ତ, ମଦ୍ୟପ, କାମୁକ , ହିଂସୁକ, ଲମ୍ପଟ, ଅନ୍ୟାୟୀ, ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଆଦି କୁଗୁଣରେ ପରିପୂର୍ଣ୍ଣ ବ୍ୟକ୍ତିକୁ ଖଳ ଚରିତ୍ର ଭାବେ ଅଭିହିତ କରାଯାଇଛି । ଭଲ–ମନ୍ଦ, ବିଚାର–ଅବିଚାର, ଶୁଦ୍ଧ–ଅଶୁଦ୍ଧ, ଆଚାର–ଅନାଚାର, ସତକର୍ମ–ଅପକର୍ମ, ସୁନ୍ଦର – କୁତ୍ସିତ, ସରଳତା – ପ୍ରବଞ୍ଚନା ଏପରି ନାନା ବିପରୀତମୁଖୀ ଗୁଣରେ ଖଳଚରିତ୍ରର ସ୍ୱରୂପରେ ପରିଲକ୍ଷିତ ହୁଏ। ସ୍ରଷ୍ଟା ଯଦି ସ୍ୱ-ସୃଷ୍ଟି ମଧ୍ୟରେ କେବଳ ମୁଖ୍ୟଚରିତ୍ରକୁ ନେଇ କାହାଣୀକୁ ଗତିଶୀଳ କରାଏ, ତେବେ ବିଷୟଟି ପାଠକ ମନରେ ହୃଦୟଗ୍ରାହୀ ହୋଇନପାରେ। ଦ୍ୱନ୍ଦ୍ୱ ବିହୀନ ସଫଳତା ଯେପରି ସୁଖର ଲହଡ଼ି ସୃଷ୍ଟି କରାଇ ପାରେନା ଠିକ୍ ସେପରି ଖଳଚରିତ୍ର ବିନା କାହାଣୀ ଅସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ । ତେଣୁ ସ୍ରଷ୍ଟା ଏ ଦୁଇ ପ୍ରକାର ଚରିତ୍ରର ଅବତାରଣା କରାଇ ସେମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ନାନା ଘାତ–ପ୍ରତିଘାତ ତଥା ସଂଘର୍ଷ ସୃଷ୍ଟି କରି ନ୍ୟାୟର ନିକିତିରେ ସେମାନଙ୍କୁ ତଉଲି ଦୋଷୀକୁ ଦଣ୍ଡ ଦେଇ ସମାଜକୁ ସଚେତନତାର ବାର୍ତ୍ତା ପ୍ରେରଣ କରାଏ ।

ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ ଉପନ୍ୟାସରେ ଯେତେ ଖଳ ଚରିତ୍ର ଅଛନ୍ତି, ସେମାନେ ସବୁ ପରପୀଡକ, ସଠ, ପ୍ରବଞ୍ଚକ, କାମୁକ, ପ୍ରତାରକ, ହିଂସୁକ, ଶୋଷକ, ଦୁର୍ବୃତ୍ତ, ଅନ୍ୟାୟୀ ଓ ଅତ୍ୟାଚାରୀ ଅଟନ୍ତି। ଏମାନେ ସବୁ କୁଟିଳ ପଥର ପଥିକ। ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କ ସୃଷ୍ଟ ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ

CC BY NC

ଖଳଚରିତ୍ର ଏକ ଏକ ବହୁରୂପୀ ଏଣ୍ଡୁଅ ପରି, ନାନା ବର୍ଣ୍ଣ ପରିବର୍ତ୍ତନ କରିଛନ୍ତି । ତାର କୋମଳ ବଚନ ମଧ୍ୟରେ ତୀବ୍ର ହଳାହଳ। ମୁଖ୍ୟ ଖଳଚରିତ୍ରକୁ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା ପାଇଁ ସ୍ରଷ୍ଟା ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି କେତେକ ଗୌଣ ଖଳ ଚରିତ୍ର।

ସ୍ରଷ୍ଟା କିଛି ଅନୁଭୂତିର ଆଶ୍ରୟ ନେଇ କଳ୍ପନା ସହିତ କିଛିଟା ବାସ୍ତବ ସତ୍ୟକୁ ମିଶାଇ ସ୍ୱ-ସୃଷ୍ଟି ସୌଧକୁ ଗଢିବାରେ ସଫଳ ହୁଏ । ଏହିପରି ଏକ ବାସ୍ତବିକ ସତ୍ୟକୁ ନେଇ ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ ପ୍ରଥମ ଉପନ୍ୟାସ 'ଅଭିନୟର ପରିଧି' ର ସୃଷ୍ଟି । ଏ ଉପନ୍ୟାସର ଖଳ ଚରିତ୍ର ହେଉଛି ଗରିବ ଅନନ୍ତାର ପୁଅ 'ରାଧାକାନ୍ତ'। ସେ ଥିଲା ଏକାଧାରାରେ ଅଶାଳୀନ, ଅଭଦ୍ର, ମଦ୍ୟପ ଓ କାମୁକ। ବାପାର ନାନା ଚେଷ୍ଟା ସତ୍ତ୍ୱେ ଶୃଙ୍ଖଳିତ ହୋଇପାରିନାହିଁ ବରଂ ବେଶୀ ମାତ୍ରାରେ ବିଗିଡି ଯାଇଛି। ବାପାର ଆକଟକୁ ବେଖାତିର୍ କରି ସହରକୁ ଚାଲିଯାଇଛି; ସେଠାରେ କୁସଂଗରେ ପଡ଼ି ମଦ୍ୟପାନ ସହ କାର୍ଯ୍ୟରତ ହୋଟେଲରେ ଦମ୍ପତ୍ତି ଓ ପ୍ରେମୀଯୁଗଳଙ୍କ ଆପତ୍ତି ଜନକ ଅବସ୍ଥାକୁ କବାଟ ଛିଦ୍ରରେ ଦେଖିବାକୁ ତା ଭିତରେ ବ୍ୟାକୁଳତା ବଢ଼ିଛି। ଗାଁକୁ ଫେରି ଦେବ ଆଚାର୍ଯ୍ୟଙ୍କ ପତ୍ନୀକୁ ତା କାମାନଳରେ ଜାଳିଦେଇଛି । ବିବାହିତ ମହିଳାର ସଂସାରକୁ ଏକ ପ୍ରକାର ଭାଙ୍ଗିଦେବାରେ ସେ ସନ୍ତୋଷ ଲାଭ କରିଛି । ଦ୍ୱିତୀୟ ଉପନ୍ୟାସ 'ମୁଁ ଫେରିଆସିଛି' ଉପନ୍ୟାସର ଖଳଚରିତ୍ର 'ଦେବ' ନିଜ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବଶବର୍ତ୍ତୀ ହୋଇ ଘର ଓ ପରିବାରର ଦୁଃସ୍ଥିତିକୁ ଭ୍ରୁକ୍ଷେପ ନକରି ନାନା ସାକ୍ଷାତକାର ଆଳରେ ବାପା-ମାଆଙ୍କୁ ଠକି ସଂକ୍ଷିପ୍ତ ବିଳାସପୂର୍ଣ୍ଣ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରିବାକୁ ଶ୍ରେୟ ମଣିଛି। ସ୍କୁଲରେ ଶିକ୍ଷକ ଭାବେ ନିଯୁକ୍ତ ଥିଲେ ହେଁ ଛାତ୍ର 'ଦାମ'ର ସାମାନ୍ୟ ଦୁଷ୍ଟାମିକୁ ସହ୍ୟ ନକରି ପାରି କଠିନ ଦଣ୍ଡ ଦେବାକୁ ଯାଇ ତଣ୍ଟି ଚିପି ହତ୍ୟା କରିଛି ଏବଂ ସହକର୍ମୀ ସୁରେନ୍ଦ୍ର ସହ ମିଶି ତା'ର ଶବକୁ ଗାଁ ପାଖ ମୁଖ୍ୟ ରାସ୍ତା କଡ଼ରେ ଫୋପାଡି ଦେଇଛି | ଦାମର ବୃଦ୍ଧ ଜେଜେ ସନା, ଦେବକୁ ଦୋଷୀ ରୂପେ ସନ୍ଦେହ କରିବାରୁ ଡରରେ ସେ ନିଜର ମାନସିକ ସନ୍ତୁଳନତା ରକ୍ଷା ନ କରିପାରି ଆଧାରାତିରେ ସନା ରହୁଥିବା ଛୋଟ କୁଡ଼ିଆ ବାହାର ପଟୁ କବାଟ ବନ୍ଦକରି ସେଥିରେ ଅଗ୍ନି ସଂଯୋଗ କରିଛି। ଫଳରେ ସନା ଜୀବନ୍ତ ଦଗ୍ଧ ହୋଇଯାଇଛି । ଦେବ ତା'ର ପ୍ରବୃତ୍ତିକୁ ଶ୍ରେୟ ମନେକରି ଦୁଇଟି ସରଳ ଜୀବନ ନେବାକୁ ମଧ୍ୟ ପଛାଇନାହିଁ । ବାସ୍ତବିକ ଏ ଚରିତ୍ରଟି ଖୁବ୍ ନିନ୍ଦନୀୟ ।

ସେହିପରି 'ମୁକ୍ତିର ରୂପରେଖ' ଉପନ୍ୟାସରେ ଖଳ ଚରିତ୍ର ଦମ୍ପତ୍ତି ବିଭୂ ଓ ସୁରଭି ନିଜ ଗର୍ଭଜାତ ବିକଳାଙ୍ଗ ଶିଶୁ କନ୍ୟାଟିକୁ ଏକ ଅଳିଆ ସଦୃଶ୍ୟ ବସ୍ତାରେ ଭର୍ତ୍ତି କରି ଚଳନ୍ତା ଟ୍ରେନରୁ ଯମୁନା ନଦୀକୁ ନିକ୍ଷେପ କରିବାର ଘଟଣାଟି ବେଶ୍ କରୁଣୀୟ ମନେହୁଏ । ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପନ୍ୟାସ 'ଧୂସର ସୂର୍ଯ୍ୟାସ୍ତ'ର ଖଳ-ନାରୀ ଚରିତ୍ରଟି ହେଉଛି ମୁଖ୍ୟଚରିତ୍ର ବୃଦ୍ଧ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ବୋହୂ ଶୋଭା; ଯାହାକୁ ବୃଦ୍ଧ ଜଣକ ମନୋନୀତ କରି ଆଣିଥିଲେ ନିଜ ଘରକୁ । ତାଙ୍କରି ଶେଷ ସମୟରେ ସେଇ ବୋହୂ ହିଁ ତାକୁ ବୋଝ ଭାବି ଅଣଦେଖା କରିବା ସହିତ ତାଙ୍କର ମରଣ କାମନା କରିବାକୁ ଲଜ୍ଜାବୋଧ କରିନାହିଁ। ପାରାଲାଟିକ୍ ଶ୍ୱଶୁରଙ୍କର ସେବା ଶୁଶ୍ରୁଷା ବଦଳରେ ସେ ତାଙ୍କ ପ୍ରତି ନାନା ଘୃଣା ଭାବ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି। ଜେଜେ ଏସବୁ ଜାଣିବା ପରେ କହୁଛନ୍ତି, "ପାଚିଯିବା ଠାରୁ ପଚିଯିବା ବେଶୀ ବାଟ ନୁହଁ ।"[୧] ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଉପନ୍ୟାସଟି ବାସ୍ତବିକ ଖୁବ୍ ମନନଶୀଳ।

'ମନିକା ଏବେ କେଉଁଠି' ଉପନ୍ୟାସରେ ନାୟିକାର ପରିବାର ହିଁ ଏଠାରେ ଖଳ ଚରିତ୍ର ଭାବେ ପରିଗଣିତ । ମନିକା ରଥର ବାପା, ମାଆ ଓ ଭାଇ ମନିକା ପ୍ରେମ କରୁଥିବା ଦଳିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟର ଶେଖର ସାର୍-ଙ୍କ ସହ ତାର ବୈବାହିକ ଜୀବନକୁ ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ରୂପେ ଛିନ୍ନ କରାଇଛନ୍ତି । ଭଡ଼ାଟିଆ ଗୁଣ୍ଡାମାନଙ୍କଦ୍ୱାରା ଶେଖରର ପତ୍ନୀ ରୂପେ ସ୍ୱୀକୃତି ପାଇସାରିଥିବା ମନିକାକୁ ଜୋର୍ ଜବରଦସ୍ତି ଉଠାଇ ନେଇଛନ୍ତି । ଶେଖର ପୋଲିସ୍ ଓ କୋର୍ଟରେ ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ବହୁବାର ଦ୍ୱାରସ୍ଥ ହୋଇଥିଲେ ମଧ୍ୟ ପ୍ରାଣପ୍ରିୟା ପତ୍ନୀର ଠିକଣା ପାଇବାରେ ସଫଳତା ପାଇପାରିନାହାନ୍ତି । ସେପରି ତାଙ୍କର ଆଉ ଏକ ସୁନ୍ଦର ଉପନ୍ୟାସ ହେଉଛି 'କିପରି ନିଆଯାଏ ନିଷ୍ପତ୍ତି' । ଉକ୍ତ ଉପନ୍ୟାସର ଖଳ ନାୟକ ସୌମ୍ୟ ଯୁବକ 'ଲକି' । ଏଲିଟ୍ ହାଉସ୍ ମାଲିକର ପୁଅ ଲକି ତା'ର ସୁନ୍ଦର ଚେହେରା ଓ ଦେଖାଣିଆ ମନ ମୁଗ୍ଧକାରୀ ବ୍ୟବହାରରେ ଝୁନୁକୁ ତା' ଫିଲ୍ମର ହିରୋଇନ୍ କରାଇ ଦେବାର ସ୍ୱପ୍ନ ଦେଖାଇ ତା'ର ପ୍ରେମ ଜାଲରେ ପକାଏ । ଏପରିକି ପରିବାର ସମ୍ମତିରେ ଝୁନୁର ବିବାହ ସମ୍ପାଦିତ ହୁଏ ହରିଶ୍ ସହ । ତତ୍ପରେ ମଧ୍ୟ ସେ ଝୁନୁ ଲକି ସହ ଯୋଗାଯୋଗ ରକ୍ଷା କରି ନାନା ଉପହାର ଗ୍ରହଣ କରିଛି । ପରେ ଝୁନୁ ଲକିର ଅସଲ ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ଜାଣିପାରି ଯେତେବେଳେ ତା ମାୟାଜାଲରୁ ବାହାରି ସୁଖରେ ସାଂସାରିକ ଜୀବନ ଗଢିବାରେ ମନୋନିବେଶ କରେ ସେତେବେଳେ ଲକିଦ୍ୱାରା ବ୍ଲାକମେଲ୍ ହୋଇ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପରି ଚରମ ନିଷ୍ପତ୍ତିକୁ ଆପଣେଇ ନେଇଛି । ଆତ୍ମହତ୍ୟା ପୂର୍ବରୁ ଚିଠିରେ ଲେଖିଯାଇଛି "କାହା ପ୍ରତି ମୋର ତିକ୍ତତା ନାହିଁ। କେହି ମୋତେ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଦେଇନାହାନ୍ତି। ମୋର ସ୍ୱାମୀ, ଶାଶୁ ଶ୍ୱଶୁର ମହାନ୍ ଲୋକ । ବହୁତ ଭାବି ଚିନ୍ତି ନିଜ ଇଚ୍ଛାରେ ଦେହ ତ୍ୟାଗ କରୁଛି । ଏଥିପାଇଁ କେହି ମୋତେ ବାଧ୍ୟ କରିନାହାନ୍ତି ।"[୨] ଏ ଉପନ୍ୟାସ ମାଧ୍ୟମରେ ଯୁବ ପାଠକ ଗୋଷ୍ଠୀକୁ ଲେଖକ ପ୍ରବୃତ୍ତିର ବଶରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରି ବିବେକ ମୁତାବକ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେବାକୁ ପରାମର୍ଶ ପ୍ରଦାନ କରିଛନ୍ତି।

ଅନ୍ୟ ଏକ ଉପନ୍ୟାସ 'ଦୁଆର ଟପିଲେ ବାଟ' ର ଖଳ ନାୟକ ସ୍ଥାନୀୟ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କର ଚାମଚା 'ମଣ୍ଟୁ'; ଯେକି ସହରରେ ଘଟୁଥିବା ସମସ୍ତ ଅଘଟଣର ସୂତ୍ରଧର। ନାୟିକା ଆଭାର ସ୍ୱାମୀ ଉମେଶର ବନ୍ଧୁ ମଣ୍ଟୁ । ସରଳ ବିଶ୍ୱାସୀ ଉମେଶ ମଣ୍ଟୁର ପାଞ୍ଚୱାର ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ନିଜର ବୃତ୍ତି ଓ ରୋଜଗାର ପନ୍ଥାକୁ ହେୟ କରି ମଣ୍ଟୁର ବୋଲହାକରେ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ଥାଏ । ମଣ୍ଟୁର ଥାଏ ଆଭା ପ୍ରତି କୁ-ଦୃଷ୍ଟି ବିଡମ୍ବନାର ବିଷୟ ଉମେଶ ପକ୍ଷେ ତାହା ବୁଝିବା ଅସମ୍ଭବ ହୋଇଛି । ଏକଦା ଉମେଶର ଅନୁପସ୍ଥିତିରେ ମଣ୍ଟୁ ଆଭାକୁ ଧର୍ଷଣ କରେ । ଏସବୁ ଜାଣି ସୁଦ୍ଧା ଭୀରୁ ଉମେଶ ଆଭାକୁ ଚୁପ୍ ରହିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଏ । ଆଭା ନିଜର ସତୀତ୍ୱକୁ ପୁନର୍ବାର କାମୁକ ମଣ୍ଟୁ ପାଖରେ ଅଜାଡ଼ି ଦେଇନି ବରଂ ଏହାକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରିବାକୁ ଯାଇ ଛୁରୀରେ ମଣ୍ଟୁର ଗଳା କାଟି ହତ୍ୟା କରିଛି । ନାରୀ ହଜାର ଶୂନ୍ୟତା ଭିତରେ ତାର ପରିପୂର୍ଣ୍ଣତାକୁ

BINDU BIMARSHA...

ଉପଲବ୍ଧି କରେ । କିନ୍ତୁ ଦୁଷ୍ଟ ମଣିଷ ଯେତେବେଳେ ସାମାନ୍ୟ ହୋଇ ତା'ଠାରୁ ଅସାମାନ୍ୟତାକୁ ପାଇବାର ଲାଳସା ରଖେ ସେତେବେଳେ ସେ ନିଜକୁ ପ୍ରତିରୋଧି ଶକ୍ତି ଭାବରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୁଏ । ମଣ୍ଟୁର କାମାନଳରେ ତା'ର ଶରୀର ସହ ତାର ସାଂସାର ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନ କଳଙ୍କମୟ ହେଇଯାଇଛି। ଦୁଷ୍ଟ ମଣ୍ଟୁକୁ ସଂହାର କରି ଆଭା ତା' ଘର, ସଂସାର, ସ୍ୱାମୀ, ପୁଅ, ପରିଚିତ ପୃଥିବୀ, ଆତ୍ମୀୟ ସ୍ୱଜନ ଏ ସବୁକୁ ହରାଇ ବସିଛି କେତୋଟି କ୍ଷଣରେ । ସେ ମଣ୍ଟୁକୁ ହତ୍ୟା କରିଥିବା ଅଭିଯୋଗରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ହୋଇ ବହୁ ବର୍ଷ ଜେଲ ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରି ପୌଢ଼ ବୟସରେ ଖଲାସ ହେଉଛି । ତା ପାଇଁ ପରିତାପର ବିଷୟ କେହି ତାକୁ ପାଛୋଟି ଦେବାକୁ ଧାଇଁ ଆସିନାହାନ୍ତି; ସେତେବେଳେ ସେ ଭାବୁଛି, "ସେ ନିଜେ ଚିହ୍ନି ନଥିବା ବାଟ । କେବେ ସେ ଚିହ୍ନିବ ? ବଡ଼ କଥା ହେଲା , ଆଭା କେଉଁ ବାଟ ବାଛିବ ବର୍ତ୍ତମାନ ପାଇଁ ।" (୩) ବାସ୍ତବିକ ଉପନ୍ୟାସଟିର ଅନ୍ତ ଖୁବ୍ କରୁଣ । ସେପରି 'ପାଦ ତଳର ମାଟି'ରେ ନାୟିକା 'ଶିଖା'ର ବଡ ଭଉଣୀ 'ସୁମି' ସାଜିଛି ଭିଲିଆନ୍ । ବାପା ମାଆ ଚାଲିଯିବାପରେ ଭଉଣୀ ଭିଣୋଇ ପାଖରେ ସେ ଆଶ୍ରିତା । ଶିଖାର ବିବାହ କଲେ ପୈତୃକ ସଂପତ୍ତି ଚାଲିଯିବା ଭୟରେ ଭଉଣୀ ତା ଉପରେ ସଦା ଅସନ୍ତୁଷ୍ଟ ରହୁଥିବାର ଚିତ୍ର ସୁସ୍ପଷ୍ଟ ।

ସେହିପରି ରାମଚନ୍ଦ୍ର ବେହେରାଙ୍କ 'ଚିହ୍ନା ଅଚିହ୍ନା' ଉପନ୍ୟାସଟି ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ଉପନ୍ୟାସର ମାନ୍ୟତା ପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ସହ ପାଠକ ମହଲରେ ବେଶ୍ ଆଦୃତ । ଏହାର ମୁଖ୍ୟ ଖଳନାୟକ ଛଦ୍ମବେଶୀ 'ଗୁରୁ' । ଏକଦା ଗୁରୁ, ନାୟିକା 'ଆନି'ର ଦୂର ସମ୍ପର୍କୀୟ ମେଘନା ମାଉସୀଙ୍କ ପାଖରୁ ତାଙ୍କ ଘର ପ୍ରତି କିଛି ଉପହାର ଛଳରେ ଆସି ନିଜର କୁହୁକ ଭାଷା ପ୍ରୟୋଗରେ ପରିବାରର ସମସ୍ତଙ୍କୁ ଆଛନ୍ନ କରି ରଖିଛି ଏବଂ ଏହାର କିଛି ଦିନପରେ ଆନିର ପରିବାର ସମତ୍ତିରେ ଦୁହିଁଙ୍କର ବିବାହ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି। ପରେ ପରେ ଗୁରୁର ବ୍ୟବହାରରେ ଆନିର ପରିବାର ଲୋକେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରିଛନ୍ତି । ଏହିପରି ଭାବେ କିଛି ଦିନ ସେ ଘରେ ଜ୍ୱାଇଁର ସମ୍ମାନ ପାଇ ଘରର ଲକ୍ଷାଧିକ ଟଙ୍କା ନେଇ ଫେରାର ହୋଇଯାଏ । ଆନିର ଉକ୍ତି ଗୁରୁ ପ୍ରତି, "ଅସଲକଥା ହେଉଛି ବିନା କଷ୍ଟରେ ଗୁରୁ ତୁମମାନଙ୍କୁ ଅଧିକାର କରି ନେଇଆସିଛି। ସେ ଚାହୁଁ ଥିବା ଜିନିଷ ପାଇବାକୁ ଯାଉଚି। ତୁମେ ଚାହୁଁ ଥିବା ଜିନିଷ ତୁମେ ପାଇବନାହିଁ। କାହିଁକି ନା ସେ ଜିନିଷ ଆଦୌ ନାହିଁ।"(୪) ଉକ୍ତ ଅପନ୍ୟାସରେ ଗୁରୁର ଆର୍ଥିକ ଓ ଦୈହିକ ସୁଖର ଲାଳସାରେ ଆନି ପରି ସରଳ ଓ ଶାନ୍ତ ଝିଅର ଜୀବନ ଛାରଖାର ହୋଇଯିବାର ଚିତ୍ର ପ୍ରକାଶିତ । ଗୁରୁର ବିଶ୍ୱାସ ଘଟକତା କାରଣରୁ ଆନିର ବର୍ତ୍ତମାନ ଓ ଭବିଷ୍ୟତ ଜୀବନ ବିପନ୍ନମୁଖୀ। ଗୁରୁର ମୋହ ଓ ଲାଳସା ଯୋଗୁଁ ଏ ନାଟକୀୟ ଲୁଚକାଳି ଖେଳରେ ଏକ ପରିବାର ସହ ଏକ ନିରୀହ ଝିଅ ଓ ତା'ର ଗର୍ଭସ୍ଥ ନିଷ୍ପାପ ଶିଶୁର ଆଗାମୀ ଭବିଷ୍ୟତ ମଧ୍ୟ ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଇଛି। ଗୋଟିଏ ଖଳ ଚରିତ୍ରର ତାଡ଼ନାରେ ଏକ ପରିବାରର ଧ୍ୱଂସ ଚିତ୍ର ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ରିତ । ଏ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ଏଥିରେ ଅଂଶୀଦାର ଥିବା ଚରିତ୍ରଗୁଡ଼ିକ ବାସ୍ତବିକ ପରସ୍ପର ପକ୍ଷେ ପରସ୍ପର ପରିଚିତ ହୋଇ ମଧ୍ୟ ଅଚିହ୍ନା ମନୋଭାବ ପୋଷଣ କରିଛନ୍ତି ।

ଅନ୍ୟ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ଓ ଲୋକପ୍ରିୟ ଉପନ୍ୟାସ 'ନିଖୋଜ ଅପରାଧୀ' । ଏଥିରେ ଶିକ୍ଷୟିତ୍ରୀ ଛାୟାର ଏକମାତ୍ର ପୁଅ 'କିମ୍' ସାଜିଛି ଦୁର୍ଦ୍ଧାନ୍ତ ଖଳନାୟକ । ସ୍ୱାମୀର ଅବର୍ତ୍ତମାନରେ ସଙ୍ଘର୍ଷ କରି ଜିଦ୍ ଖୋର୍ ପୁଅକୁ ମଣିଷ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରି ସେ ହାର ମାନିଛି । ଅତୀତର ଦୁରାବସ୍ଥାରେ ଯେଉଁ ପୁଅ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ବଞ୍ଚିବ ବୋଲି ପଣ କରିଥିଲା ସେ ପୁଅର ଅକ୍ଷମଣୀୟ ଅପରାଧ ପାଇଁ ସେ ଜୀଇଁ ଥାଉଥାଉ ମୃତବତ ଅନୁଭବ କରିଛି । ଅତୀତରେ ନୂତନ ଭାବେ ଅନ୍ୟ ଗାଁ ସ୍କୁଲରେ ଯୋଗଦେବାର କିଛି ଦିନ ପରେ ସେହି ଗାଁ'ର କିଛି ଅସାମାଜିକ ଯୁବଗୋଷ୍ଠୀଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଧର୍ଷିତା ହୋଇଛି। ତାର ଏ ଅପୂରଣୀୟ କ୍ଷତି ପାଇଁ ସେ କେବେ ଭାଙ୍ଗିପଡ଼ିନି ବରଂ ଗୁରୁଜନଙ୍କ ବାରଣ ସତ୍ତ୍ୱେ ସାହାସ ଯୁଟାଇ ଅଜ୍ଞାତ ଯୁବକଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ଏତଲା ଦେଇ ତା'ସହ ଘଟିଥିବା ନିନ୍ଦନୀୟ ଘଟଣାର ନ୍ୟାୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଅବଗତ ହେବାକୁ ବହୁବାର ଥାନାକୁ ମଧ୍ୟ ଯାଇଛି । ଧର୍ଷିତା ହେବାପରେ ସମାଜରେ ତାର ପରିଚୟ ବଦଳି ଯାଏ ଲୋକଙ୍କର ସହାନୁଭୂତି ବଦଳରେ ସେ ପାଇଛି ନିନ୍ଦନୀୟ ଅପବାଦ ; ସେ ସବୁକୁ ମଧ୍ୟ ସେ ଭ୍ରୁକ୍ଷେପ କରିନାହିଁ। ସେ ଭୋଗିଥିବା ଜ୍ୱାଳା ଚାହିଁ ମଧ୍ୟ ଭୁଲିପାରିନି। ସେ ତାର ଦୁଃସହ୍ୟ ବେଦନାକୁ ଅନ୍ତର ଭିତରେ ଚାପି ରଖି ଜୀବନ ଅତିବାହିତ କରୁଥିବା ବେଳେ ରିପୋର୍ଟର ଅଭୟ ବାବୁଙ୍କ ସହ ତା'ର ବିବାହ ସମ୍ପନ୍ନ ହୋଇଛି। ବିବାହର କିଛି ବର୍ଷ ପରେ 'କିମ୍'ର ଜନ୍ମ । ପରେ ଅଭୟ ବାବୁଙ୍କର ଏକ ବାଇକ୍ ଦୁର୍ଘଟଣାରେ ମୃତ୍ୟୁ ଘଟେ। 'କିମ୍'ର ନିରୀହ ମୁହଁକୁ ଚାହିଁ ଛାୟା ନିଜର ସବୁଦୁଃଖ ଭୁଲି ଯାଇଛନ୍ତି। କିମ୍ କଲେଜ୍ ପଢୁଥିବା ବେଳେ ଜଣେ ଜୈନିକା କଲେଜ୍ ଛାତ୍ରୀକୁ ଧର୍ଷଣ କରି କରେ । ଛାୟା ଏକଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ତା'ମନରେ ଗଭୀର କ୍ଷତ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି ପରେ ଧର୍ଷିତା ନାରୀର କଷଣକୁ ମନେପକାଇ ଅପରାଧୀ ପୁଅକୁ ଖୋଜି ପୋଲିସ ହାତରେ ଧରାଇଦେଇଛି। ସେ ବିଗତ ଦିନରୁ ଧରିରଖିଥିବା ସମସ୍ତ କୋହର ଅବସାନ ଘଟିଛି। ଔପନ୍ୟାସିକଙ୍କ ଭାଷାରେ, "ବଳାତ୍କାର କରିଥିବା ଅପରାଧୀମାନଙ୍କୁ ଧରାଯାଇ ପାରିଥିଲେ, ତାହା ଗୋଟେ ବାର୍ତ୍ତାରେ ପରିଣତ ହୋଇଥାନ୍ତା । ଅପରାଧ କଲେ ଶାସ୍ତି ମିଳେ ବାସ୍ତବିକ।"(୫) ଖଳଚରିତ୍ରର ଅମାନୁଷିକ ପ୍ରବୃତ୍ତିଦ୍ୱାରା ସମାଜର ଶୃଙ୍ଖଳାରେ ବ୍ୟାଘାତ ସୃଷ୍ଟି ହେବା ସହିତ ନିରୀହ ଲୋକମାନେ ପାଉଥିବା କଷ୍ଟ ବାସ୍ତବିକ ଖୁବ୍ ନିନ୍ଦନୀୟ ।

ସେହିପରି 'ଏଇଠି ଆକାଶ ' ଉପନ୍ୟାସର ଖଳ ନାରୀ ଚରିତ୍ରଟି ହେଉଛି ଅଧ୍ୟାପିକା 'ଦିପ୍ତୀ' ମାଡ଼ାମ୍ । ଦୀପ୍ତି ଉପରକୁ ସୁନ୍ଦର ସରଳ ଦେଖାଯାଉଥିଲେ ହେଁ ତାର ମାନସିକତା ଖୁବ୍ ନାରକୀୟ ଓ ଜଟିଳତାପୂର୍ଣ୍ଣ । ନିଜ ସୌନ୍ଦର୍ଯ୍ୟରେ ବହୁ ପୁରୁଷଙ୍କୁ ଫସାଇ ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ କରିବା ଥିଲା ତା ଚରିତ୍ରର ଅନ୍ୟ ଏକ ଦିଗ । ସାଧାରଣତଃ ସେ ଥିଲା ସ୍ୱାର୍ଥୀ ଓ ସୁବିଧାବାଦୀ । ନାରୀର ଅମୂଲ୍ୟ ରତ୍ନ ଚରିତ୍ରକୁ ନିଜ ସ୍ୱାର୍ଥ ମୁତାବକ ସେ ବ୍ୟବହାର କରିଛି । ସ୍ଥାନୀୟ କଲେଜରେ ଓଡ଼ିଆ ବିଭାଗରେ ଯୋଗ ଦେବାପରେ ସହକର୍ମୀ ବିବାହିତ ବସନ୍ତ

CC BY NC